

TÜBİTAK BİLİM İNSANI DESTEKLEME DAİRE BAŞKANLIĞI (BİDEB)

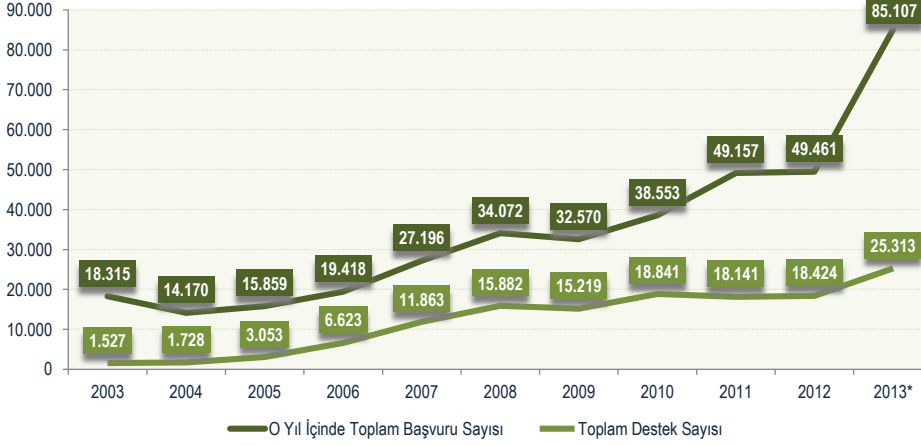
BİLİM İNSANI BAŞVURU VE DESTEK VERİLERİ: MEVCUT DURUM VE EĞİLİMLER (2003-2013)

TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığı (BİDEB), ülkemizin bilim ve teknolojiye ilerleme kaydedebilmesi ve 2023 hedefleri doğrultusunda dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında yer alabilmesi için gerekli insan gücünün yetiştirilmesine katkı sağlamak amacıyla farklı niteliklerde eğitim, burs ve destek programları yürütmektedir. İlköğretimden doktora sonrası araştırmacı ve akademisyenlere kadar uzanan geniş kitlelere hitap eden bu programlar ihtiyaçlar doğrultusunda her yıl revize edilmekte veya bunlara yenileri eklenmektedir.

Elinizdeki bu kısa analizde, TÜBİTAK BİDEB bünyesinde yürütülen programların genel istatistiklerinin yanı sıra bazı temel burs ve destek programlarının istatistiklerine yer verilmiş ve bu programların başvuru ve destek sayılarında son yıllarda yaşanan gelişmelerin kısa değerlendirmesi yapılmıştır.

Yıllar Bazında Toplam Başvuru ve Destek Sayıları

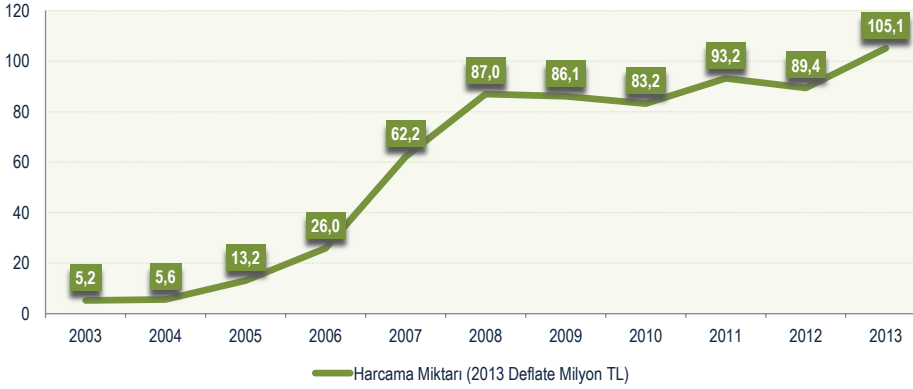

* 2013 yılı son döneminde başvuru alınan programların değerlendirmeleri devam etmektedir.

Genel Değerlendirme

- Genel olarak, BİDEB bünyesinde yürütülen burs ve destek programlarına duyulan ilginin her geçen yıl arttığı ve buna paralel olarak başvuru ve destek sayılarının da arttığı görülmektedir.
- 2003 yılında BİDEB programlarına başvuran kişi sayısı 18.315 iken, bu sayı 2013 yılında yaklaşık 5 kat artarak 85.107'ye yükselmiştir. 2003 yılında 1.527 olan desteklenen toplam bilim insanı sayısı ise 2013 yılında yaklaşık 16 kat artışla 25.313 olarak gerçekleşmiştir.
- Hem tanıtım faaliyetlerine ağırlık verilmesi hem de programların başvuru koşullarında yapılan iyileştirmelere paralel olarak 2013 yılında BİDEB'e gelen başvuru sayısı bir önceki yıla göre %72 rekor artış göstermiştir.

Yıllar Bazında Harcama Miktarları

Genel Değerlendirme

- 2013 yılında BİDEB tarafından gerçekleştirilen toplam harcama tutarı 105,1 Milyon TL olmuştur. Desteklenen kişi sayısının yıllar bazında artışına paralel olarak, öğrencilere ve bilim insanlarına aktarılan fon miktarı 2003 yılı ile kıyaslandığında 2013 yılında yaklaşık 21 kat artmıştır.
- 105,1 Milyon TL'lik harcama miktarının 94,3 Milyon TL'lik kısmı erişkin bilim insanlarına, 7,9 Milyon TL'lik kısmı ilk ve ortaöğretim öğrencilerine aktarılan destekler ve 2,9 Milyon TL'lik kısmı ise idari/mali hizmetler kapsamında yapılan harcamalardır.

Yurt İçi Lisansüstü Eğitim Bursları Başvuru ve Destek Verileri

Yıllar	Yüksek Lisans Bursu		Doktora Bursu		Toplam		Toplamın Bir Önceki Yıla Göre Değişimi (%)	
	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek
2003	382	64	122	47	504	111	-%3	-%4
2004	398	47	136	42	534	89	%6	-%20
2005	477	238	358	178	835	416	%56	%367
2006	3.464	2.062	857	754	4.321	2.816	%417	%577
2007	3.723	1.741	753	530	4.476	2.271	%4	-%19
2008	3.668	926	772	364	4.440	1.290	-%1	-%43
2009	4.882	545	780	547	5.662	1.092	%28	-%15
2010	3.111	1.276	827	452	3.938	1.728	-%30	%58
2011	4.171	743	1.466	576	5.637	1.319	%43	-%24
2012	3.653	663	1.838	660	5.491	1.323	-%3	%0
2013*	9.983	567	5.047	982	15.030	1.549	%174	%17

* Teşvik Bursları kapsamında 2013 yılı 2. döneminde alınan başvuruların değerlendirmeleri devam etmektedir.

Genel Değerlendirme

- Yurt İçi Lisansüstü Eğitim Burs Programı'nın (2211) amacı başarılı gençlerimizin yüksek lisans ve doktora yapmalarını özendirerek ve onların akademik hayata geçişlerini teşvik etmektir.
- Lisansüstü eğitim bursu başvuru ve destek sayılarında özellikle 2006 yılından itibaren ciddi artış yaşanmıştır. 2013 yılında program kapsamında alınan başvuru sayısı bir önceki yıla göre yaklaşık 3 kat artarak 15 bin seviyesine yükselmiştir. Toplam destek sayısı ise bir önceki yıla göre %17 artış göstermiştir.
- TÜBİTAK BİDEB lisansüstü eğitim bursları kapsamında 2013 sonu itibarıyla bursiyerliği devam eden 2.311 Yurt İçi Yüksek Lisans ve 3.366 Yurt İçi Doktora öğrencisi bulunmaktadır.

Yurt Dışı Araştırma Bursları Başvuru ve Destek Verileri

Genel Değerlendirme

Yıllar	Doktora Öğrencileri		Doktora Sonrası Araştırmacılar		Toplam		Toplamın Bir Önceki Yıla Göre Değişimi (%)	
	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek
2003	58	23	188	80	246	103	-%4	-%6
2004	68	41	182	124	250	165	%2	%60
2005	110	60	251	157	361	217	%44	%32
2006	154	108	266	158	420	266	%16	%23
2007	222	171	357	226	579	397	%38	%49
2008	272	172	394	233	666	405	%15	%2
2009	235	142	466	191	701	333	%5	-%18
2010	191	115	493	260	684	375	-%2	%13
2011	242	155	450	237	692	392	%1	%5
2012	265	161	400	228	665	389	-%4	-%1
2013	522	324	1.091	669	1.613	993	%143	%155

► Yurt dışı araştırma burs programlarının (2214 ve 2219) amacı Türkiye'deki doktora öğrencileri ile doktora sonrası araştırmacıların yurt dışında yürütmek istedikleri araştırma faaliyetlerini desteklemektir.

► Bu programlara yapılan toplam başvuru sayısı 2007 yılından itibaren 2013'e kadar aynı seviyelerde seyretmiştir. 2013 yılında rekor sayıda başvuru alınmış ve destek sağlanmıştır.

► Hem yurt dışı araştırma burs programlarına yapılan toplam başvuru sayısı hem de bu programlar kapsamında desteklenen bilim insanı sayısı, bir önceki yıl ile kıyaslandığında 2013 yılında yaklaşık 2,5 kat artmıştır.

Konuk veya Akademik İzinli Bilim İnsanı Destekleme Programı Başvuru ve Destek Verileri

Genel Değerlendirme

Yıllar	Kısa Süreli (3 aydan az)		Uzun Süreli (3 aydan fazla)		Toplam		Toplamın Bir Önceki Yıla Göre Değişimi (%)	
	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek
2003	208	120	-	-	208	120	%65	%22
2004	192	140	-	-	192	140	-%8	%17
2005	152	110	31	21	183	131	-%5	-%6
2006	133	92	24	20	157	112	-%14	-%15
2007	202	152	50	34	252	186	%61	%66
2008	560	233	32	16	592	249	%135	%34
2009	353	171	38	13	391	184	-%34	-%26
2010	323	200	38	17	361	217	-%8	%18
2011	300	208	55	30	355	238	-%2	%10
2012	329	188	71	33	400	221	%13	-%7
2013*	370	190	92	48	462	238	%16	%8

► Konuk veya Akademik İzinli Bilim İnsanı Destekleme Programı'nın (2221) amacı, yurt dışındaki üniversitelerde ve/veya araştırma kuruluşlarında çalışmakta olan bilim insanlarına, ülkemizde yürütülen araştırmalara katılımlarını sağlamak veya ülkemizde seminer/ders vermelerini teşvik etmektir.

► Program kapsamında yapılan başvuru ve destek sayısı 2003 yılından 2013 yılına 2 katından daha fazla artış göstermiştir.

► Program kapsamında 2013 yılı başvuru ve destek sayısı bir önceki yıla kıyasla sırasıyla %16 ve %8* artış göstermiştir. Son yıllarda uzun süreli araştırmacıların sayısında oransal olarak daha fazla artış göze çarpmaktadır.

* Konuk veya Akademik İzinli Bilim İnsanı Destekleme Programı kapsamında alınan 2013 yılı 12. dönem başvurularının değerlendirmeleri devam etmektedir.

Yurda Geri Dönüş Araştırma Burs Programı Başvuru ve Destek Verileri

Genel Değerlendirme

Yıllar	Başvuru	Destek	Bir Önceki Yıla Göre Değişim (%)	
			Başvuru	Destek
2010	15	12	-	-
2011	26	23	%73	%92
2012	31	25	%19	%9
2013*	172	83	%455	%232

► 2010 yılından itibaren uygulanan Yurda Dönüş Araştırma Burs Programı'nın (2232) amacı yurt dışında yaşayan Türk araştırmacıların Türkiye'ye dönmelerini teşvik etmektir.

► Programda 2012 yılında yapılan bir değişiklikle, kısmi bursiyerlik uygulaması kaldırılmıştır ve araştırmacıların istihdam edilmeleri durumunda burslarının tam olarak (3.250 TL/ay) ödenmesine karar verilmiştir. Buna ek olarak 25.000 TL'ye kadar araştırma desteği verilmeye başlanmıştır.

► Yapılan bu değişikliklere ve yurt dışı tanıtım faaliyetlerine bağlı olarak, başvuru sayısı 2013 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık 6 kat artış göstermiştir.

* Yurda Geri Dönüş Araştırma Burs Programı kapsamında alınan 2013 yılı 12. dönem başvurularının değerlendirmeleri devam etmektedir.

Yurda Geri Dönüş ve Konuk Bilim İnsanı Destekleme Programları Kapsamında En Fazla Bilim İnsanı Kabul Eden İlk 15 Üniversite

Üniversite Adı	2010		2011		2012		2013		Toplam (2010 - 2013)	
	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek
ODTÜ	19	15	32	22	31	23	36	19	118	79
EGE Ü.	21	12	32	24	19	9	31	15	103	60
BİLKENT Ü.	9	7	20	16	22	13	47	22	98	58
İTÜ	16	8	12	9	22	10	20	13	70	40
YILDIZ TEKNİK Ü.	4	4	20	16	16	11	22	8	62	39
HACETTEPE Ü.	12	7	12	10	9	8	17	11	50	36
AKDENİZ Ü.	22	11	11	7	10	8	11	8	54	34
BOĞAZIÇI Ü.	10	7	15	11	9	7	12	6	46	31
SELÇUK Ü.	3	2	12	9	9	7	15	13	39	31
ANKARA Ü.	8	5	13	8	8	6	23	10	52	29
GYTE	6	5	12	10	12	8	9	4	39	27
DOKUZ EYLÜL Ü.	5	5	7	5	12	10	12	4	36	24
KOÇ Ü.	13	6	10	8	16	5	7	4	46	23
İSTANBUL Ü.	8	4	6	4	8	5	17	9	39	22
SABANCI Ü.	6	2	6	4	7	4	18	10	37	20
Diğer Üniversiteler	160	97	115	73	186	94	260	133	721	397

Uluslararası Öğrenciler Lisansüstü Eğitim Bursları Başvuru ve Destek Verileri

Genel Değerlendirme

Yıllar	Yüksek Lisans Bursu		Doktora Bursu		Toplam		Toplamın Bir Önceki Yıla Göre Değişimi (%)	
	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek
2003	-	-	16	13	16	13	%78	%86
2004	-	-	22	14	22	14	%38	%8
2005	-	-	25	18	25	18	%14	%29
2006	-	-	65	40	65	40	%160	%122
2007	-	-	136	45	136	45	%109	%13
2008	-	-	73	34	73	34	-%46	-%24
2009	-	-	95	39	95	39	%30	%15
2010	-	-	102	39	102	39	%7	%0
2011	-	-	100	56	100	56	-%2	%44
2012	58	4	180	55	238	59	%138	%5
2013	4.565	75	3.606	97	8.171	172	%3333	%192

► Uluslararası öğrenciler lisansüstü burs programlarının (2215 ve 2235) amacı lisansüstü eğitimlerini Türkiye'de yapan/yapacak olan başarılı uluslararası öğrencilere eğitim bursu sağlamak ve yükseköğretimde uluslararasılaşmaya katkı sunmaktır.

► 2013 yılında uluslararası öğrencilere yönelik lisansüstü eğitim burslarına geçen yıla oranla yaklaşık 34 kat artışla toplam 8.171 kişi başvuru yapmıştır. Destek oranı ise yaklaşık 3 kat artış göstermiştir.

► Bu artışta burs programının yurt dışından başvuruya açılmasının yanı sıra, programın yurt dışında etkin tanıtımının yapılmasının büyük katkısı olmuştur.

Yıllar Bazında Eğitim ve Araştırma Burs ve Desteklerinin Alanlara Göre Dağılımı* (Toplam Başvuru ve Toplam Destek İçerisindeki Payı - %)

Yıllar	Temel Bilimler		Mühendislik ve Teknolojik Bilimler		Sosyal ve Beşeri Bilimler		Sağlık Bilimleri		Tarımsal Bilimler		Toplam Başvuru&Destek
	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek	Başvuru	Destek	
2003	%39	%34	%28	%33	-	-	%16	%11	%17	%23	%100
2004	%37	%36	%52	%56	-	-	%8	%6	%3	%3	%100
2005	%24	%24	%41	%43	%19	%20	%12	%9	%4	%3	%100
2006	%21	%21	%35	%37	%29	%31	%11	%9	%3	%2	%100
2007	%23	%23	%34	%35	%30	%31	%11	%9	%3	%2	%100
2008	%27	%25	%29	%32	%31	%29	%11	%11	%3	%2	%100
2009	%24	%25	%32	%35	%38	%33	%5	%6	%1	%2	%100
2010	%24	%24	%34	%35	%34	%32	%5	%4	%4	%4	%100
2011	%23	%27	%31	%31	%36	%30	%8	%7	%3	%5	%100
2012	%22	%25	%31	%33	%37	%30	%7	%6	%3	%6	%100
2013**	%17	%25	%30	%31	%40	%30	%8	%7	%5	%7	%100

* Eğitim Bursları olarak tabloda verisi gösterilen programların kodları şunlardır: 2205 - 2211 - 2213 - 2214B - 2215 - 2235. Araştırma Bursları olarak tabloda verisi gösterilen programların kodları şunlardır: 2214A - 2216 - 2218 - 2219 - 2221 - 2232 - 2233 - 2236

** 2013 yılı son döneminde başvuru alınan programlardan bazılarının değerlendirmeleri devam etmektedir.